

Tot allò que ens roba el foc

El foc ens ha acompanyat i ha fet mal sempre. Que ara ens en faci més té molt a veure amb el fet de donar-li l'esquena. Fins que ja no podem girar-li la cara

Els incendis s'enduen temporalment el paisatge. El foc ens roba allò que ens explica. Perquè la terra no és un decorat, és el perllongament de casa nostra. El dramatisme que acompanya la narrativa sobre les flames es justifica també pels riscos sobre la integritat física i danys materials que se'n poden derivar. Més enllà d'això, amb cada incendi prenem consciència de la temporalitat d'allò que creïem immanent. El foc ens aboca a la traumàtica consciència de la temporalitat. Per això ens remou amb tanta violència l'esperit.

Crema el Baix Ebre. No és novetat. Temperatura extrema i mestralada són una combinació criminal. Els nens fixen a la seva retina les escenes que més els trasbalsen. De la meua infantesa, un dels records més vius és el d'un horitzó roig encès, el cel enfosquit pels núvols de cendra i els homes de l'edat del meu pare mobilitzant-se per 'ajudar' a anar a apagar foc a peu de terme.

Ja més crescut, però jove encara, tinc present també a la família esverada com mai regant el jardí i remullant les parets del xalet perquè l'incendi, que baixava com un coet de muntanya a mar, a la urbanització del poble on passàvem l'estiu, ens respectés i passés de llarg. Són records personals que acumulen moltíssimes persones de les nostres terres. Som mediterranis, tenim el clima i la vegetació que ens dispensa la nostra ubicació al planeta. L'estadística ens diu el mateix que als italians del sud

o als grecs. Amb una vida prou llarga tenim temps de veure cremar el nostre terme municipal més d'una vegada.

Sí, hi ha un element determinant en els incendis. Només que ara cal que hi afegim les mutacions en el clima i també, i sobretot, un tipus de societat que malgrat els discursos viu i camina donant l'espatlla a les lleis bàsiques que imposa la natura.

La principal d'aquestes lleis és que sense la mà de l'home dibuixant el paisatge i tenint-ne cura diària, les coses, lluny de ser millors, tendeixen a ser desagradables.

Amb cada incendi rebroten els mateixos arguments agrupats en tres pilars: les exigències a l'administració, el canvi climàtic i la redescoberta periòdica que una agricultura en regressió, la impossible rendibilitat de la silvicultura i la desaparició del pasturatge, han convertit la ruralia en un espai cada vegada més sotmès a la tirania del gran incendi.

Si agafes un ebrenc i tens la paciència d'escalar el seu arbre genealògic, no trigaràs gaire a trobar-hi un pastor.

Ara, la presència d'aquest ofici no arriba ni a testimonial. Preguntin als especialistes quin era l'efecte del pasturatge a l'hora de netejar les zones que avui se'ns cremen, o quin és l'impacte que té sobre l'estat dels nostres boscos que la fusta dels arbres no es pugui monetitzar.

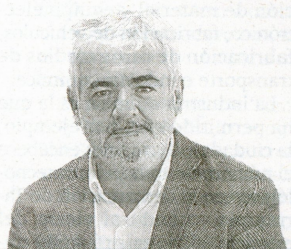
Preguntin també quines són les conseqüències que no parin de minvar el nombre d'hectàrees dedicades als conreus i el nombre de persones que es dediquen a l'agricultura.

Tot això es podria escriure amb independència del foc que crema aquests dies i que ja sapiguem que la temporada d'estiu, mesurada pel nombre d'hectàrees cremades, serà un desastre. Però necessitem les flames a la vista per repetir el ritual planyívol. Amb els termes cremant-se és quan invoquem tots els fantasmes alhora. Durant uns dies vivim un gran aquellarre d'exigències i propòsits de bona voluntat, que s'apaivaguen a la mateixa velocitat que controlem els incendis. Amb les flames extingides, passem a una altra qüestió.

No és aquest un posat resignat i pessimista, malgrat que algú el pugui interpretar així. És més aviat un exercici d'acceptació de les conseqüències, bones i dolentes, que comporta la utilització d'un barem determinat a l'hora d'assignar valor i preu a les coses com a individus i societat.

Els canvis, només possibles a llarg termini, no vindran només de la mà de la legislació, o de l'assignació de més recursos públics a unes determinades polítiques —que també—, sinó d'un canvi de mentalitat i valors que de moment no hi és ni se l'espera, ja que encara caminem en la direcció contrària.

Això, sense oblidar la nostra condició de mediterranis. El foc ens ha acompanyat i ha fet mal sempre. Que ara ens en faci més té molt a veure al fet de donar-li l'esquena. Fins que les flames es fan presents i ja no podem girar-los-hi la cara. Llavors ens obliguem a parlar-ne i a fer el ploramiques. Però només el temps just: el que dura la temporada d'incendis.

JOSEP MARTÍ I BLANCH
Periodista